

надбань та використання кращих зв'язків світового досвіду, що проголошено в програмних документах України є одним із головних векторів реформаторських змін щодо оновлення змістових, організаційних та процесуальних аспектів підготовки вчителів нової генерації як успішних та конкурентоспроможних фахівців. Значущість розвитку професійної успішності майбутніх учителів обумовлена вимогами суспільства до забезпечення високого рівня професіоналізму фахівців відповідно до світових стандартів; необхідністю створення конкурентоздатної вітчизняної системи вищої освіти, інтегрованої до Європейського простору вищої освіти; суспільним замовленням на успішного вчителя (Концепція Нової Української школи, 2010). Пріоритетні завдання підготовки майбутніх вчителів проголошено у державних нормативно-правових документах: Закони України «Про вищу освіту» (2014 р., із змінами і доповненнями), «Про освіту» (2017), Галузевої концепції розвитку неперервної педагогічної освіти (2013), Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. (2013), Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 рр. (2015), Концепція Нової Української школи (2016) та ін. Названими документами визначено потреби ринку освітніх послуг, *обґрунтовано* вимоги до фахової підготовки вчителя та якості педагогічної освіти. *Акцентовано* увагу на викликах часу, що зумовили необхідність розроблення Концептуальних засад реформування середньої освіти «Нова українська школа». Документом проголошено збереження цінностей дитинства; необхідність гуманізації навчання, особистісного підходу, розвитку здібностей здобувачів освіти, створення навчально-виховного середовища. Все це сукупності забезпечує педагогічний комфорт і процес вияву творчості дітей. Нова українська школа повинна давати учням не тільки знання, а й вміння застосовувати їх у житті.

У цьому контексті виняткова роль у підготовці такого вчителя належить педагогічній практиці, специфіка якої полягає в самостійному виконанні студентами-практикантами повноцінної професійної навчально-виховної діяльності.

З'ясовано, що Концепція Нової української школи акцентує увагу на підготовці умотивованого вчителя, який має свободу творчості й розвивається професійно. *Доведено*, що у процесі підготовки майбутнього вчителя мають бути чітко визначені основні пріоритети, шляхи оволодіння педагогічною майстерністю, прийоми творчої адаптації до змісту і структури професійної діяльності. Підготовка вчителя має характеризуватися фундаментальністю, багатоаспектністю та цілісністю.

ПЕДАГОГІЧНА МІСІЯ ФІЛОСОФІЇ В СТРАТЕГІЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

П.Ю. Саух,
академік-секретар
Відділення вищої освіти НАПН України,
доктор філософських наук, професор,
головний науковий співробітник

У контексті науково-дослідної теми відділу *доведено* нерозривний зв'язок філософії і педагогіки, в якому філософія виступає не лише концептуальним ядром,

а й креативною платформою, на основі якої має формуватися новий образ освіти. Якщо педагогіка не має філософського осмислення власних цілей і завдань, вона набуває рецептурного характеру, стає обездушеним набором інструкцій, правил та вказівок. У зв'язку з цим було *обґрунтовано* педагогічну місію філософії в осмисленні новітніх проблем шкільної освіти доби кіберсоціалізації суспільства, пов'язаних із цифровізацією, національною ідеєю в освіті, історичною пам'яттю, критичним мисленням та переосмисленням ролі вчителя у навчальному процесі.

З'ясовано роль і значення гуманітарної парадигми, яка за умов режиму із загостренням, пов'язаного із діджиталізацією, має виступати життєдайною основою шкільної освіти. Конвергенція освіти та інформаційних технологій продукує не лише нові сфери знань, педагогічні методи і засоби навчання, але й масштабні тектонічні зрушення в соціальних практиках. У зв'язку з цим *обґрунтовано*, що, як і будь-які інші соціальні зміни, цифровізація освіти має різнопланові наслідки (як позитивні, так і негативні). Поряд з великими й маловивченими можливостями цифровізації освіти ховається ціла низка ризиків (соціальних, психологічних, здоров'язберігаючих, організаційно-методичних, етико-екзистенційних тощо). *Доведено*, що саме гуманітарна парадигма як парадигма системного пізнання, яка забезпечує ціннісно-цільові орієнтири освіти, виступає «гарантом» успішної гармонізації процесів, пов'язаних з переведенням інформації та знання у цифрову форму. Відтак, цифровізація освіти може бути продуктивною лише за умови опертя на антропоцентричний алгоритм.

На основі здійсненого філософського аналізу архітектоніки освітніх реформ протягом років незалежності України *окреслено* позитивні зрушення в галузі державної політики відносно освіти та визначено низку прорахунків і втрат, пов'язаних із хиткістю й недостатнім опрацюванням філософських основ випереджувальної освітньої стратегії. *Запропоновано* алгоритм їх подолання, забезпечення якості й конкурентоспроможності вітчизняної освіти на основі імперативу «філософія – освіта – виховання».

Окреслено позитивні зрушення в галузі державної політики відносно освіти, а також наголошено на серйозних втратах, яких вона зазнала внаслідок науково необґрунтованого реформування. *Доведено*, що втрати пов'язані з хиткістю і недостатнім опрацюванням філософських основ освітніх стратегій; ігноруванням феномену «тектонічних зрушень» в сучасній науці і освіті; невмінням гармонізувати «своє» і «чуже» та ставкою на «пишномовні доктрини і програми», позбавлені як справжніх оригінальних модернізаційних ідей, так і дієвих (в українських реаліях) механізмів їх утілення.

ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ (2011-2017 РР.)

С.М. Шевченко,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник

Поступове реформування системи освіти стало інструментом становлення нової інноваційної діяльності подальшого розвитку системи спеціальної освіти у